

www.ketab.ir

گفتارها و مجموعه نوشتارهایی در باره جهان

منظومه خوانی

جستار دهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران

گردآوری و پژوهش: احمد صدری

صادق چراغی نظر

سرشناسه: جشنواره موسیقی نواحی ایران (دهمین: ۱۳۹۶: کرمان)
عنوان و نام پدیدآور: منظومه خوانی، جستار دهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران، مجموعه مقالات
/ گردآوری: احمد صدری، صادق چراغی نظر.

مشخصات نشر: تهران، آرون، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۵۶ ص.

شابک: ۹ - ۵۶۵ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

عنوانی دیگر: جستار دهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران، مجموعه مقالات.

موضوع: موسیقی محلی ایرانی - کرمان - کنگره‌ها

موضوع: Folk music - Iran - Kerman - Congresses

موضوع: جشنواره‌ها - ایران - کرمان - iran - Kerman - Festivals

شناسه افزوده: صدری، احمد، ۱۳۴۴ - گردآورنده

شناسه افزوده: چراغی نظر، صادق، ۱۳۴۹ - گردآورنده

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ج ۵ / M ۱۸۲۰

رده‌بندی دیویی: ۷۸۹ / ۹۷۲

شماره کتابخانه ملی: ۵۱۴۰۱۹۰

گفتارها و مجموعه نوشتارهایی درباره جهان منظومه خوانی

گردآوری: احمد صدری، صادق چراغی نظر

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۷

چاپ مدیران: ۱۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۲۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب - خیابان - سرو - دین - خیابان وحید نظری - نرسیده به خیابان منیری جاوید

پلاک ۱۰۵ - واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arannashr.ir

عکس‌ها: ساره تجلی، زهرا شاه‌حسینی، آرام‌ال‌کنعان، کیان معاذیان، منوچهر تتری

گرافیک: بهنام شاه‌حسینی

ویراستاری متن گفتارها: امین صبحی

با همکاری: «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی»، دفتر موسیقی و رادیو فرهنگ

وزارت فرهنگ
و ارشاد اسلامی
دفتر موسیقی

وزارت فرهنگ
و ارشاد اسلامی
اداره کل استان کرمان

استانداری کرمان

انتشارات آرون

پیش در آمد

صادق چراغی نظر

رویداد با ارزش «دهمین جشنواره موسیقی نواحی ایران» کوشش و پشتکار «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» و دفتر موسیقی آن وزارتخانه در کرمان برگزار شد. بی گمان این رخداد را می توان بزرگ ترین رویداد دوازدهمین جشنواره موسیقی نواحی کشور به شمار آورد. من در این جشنواره از گروه داوران بودم و در همان روزگار برگزاری این همایش بزرگ هنری، پیشنهاد فراهم نمودن گزارشی کتاب گونه، با جستار برگزیده همایش را با برنامه ریزان و مجریان برنامه، در میان گذاشتم.

پس از برگزاری آن همایش بود که ساخت مجموعه برنامه های ایل، گ را در رادیو فرهنگ آغاز نمودم و در زمینه و سایه این مجموعه برنامه ها بود که توانستم اندک اندک بخش هایی از موارد نیازین برای چاپ چنین کتابی را در گردآوری کنم.

پس به سبب همه ی این ها است که در بخش نخست بایسته میدانم درباره چگونگی هم آمدن زمینه ساختن این برنامه های رادیویی، با نمودی چکیده و کوتاه، گفتنی هایی را در دنباله این نوشتار پیش بکشم که در بخش «درآمد» بدان پرداخته ام.

از همکارانی که در زمینه موسیقی نواحی ایران دست به قلم دارند و در کار پژوهش اند درخواست شد تا در زمینه فرنام جشنواره دهم که جستار «منظومه خوانی» بود، کنکاش ها و دیدگاه های خود را به نوشتار در آورند تا این نگاشته ها در این کتاب مجموعه شود. و به یادگار بماند. برخی از دوستان به یاری ما آمدند که نوشتارشان در این کتاب آورده شده و در همین جا بایسته است که سپاسگزاری خود را پیشکش این دوستان اندیشمند کنم.

با همه ی این ها نیاز است یادآوری کنم که برای گردآوری موارد هنری این کتاب تنخواه و پشتوانه مالی ای در نظر گرفته نشده بود و همه ی این کتاب به سبب دل بستگی ما پیش رفت. دوستان پژوهشگر بدون هیچ چشمداشتی نوشته های ارزشمند خود را به ما سپردند. از سوی دیگر هنرمندان ارزنده ای چون خانم ها «ساره تجلی» و «زهره شاه حسینی» و دیگر دوستان هنرمند، عکس هایی را که از اجراهای جشنواره گرفته بودند را در اختیار ما گزاردند تا از هنر این گرامیان در این کتاب بهره مند شویم که بایسته است در اینجا کمال سپاسگزاری خود را پیشکش همه این هنرمندان ارزنده نماییم. اگر دست و دل بازی و سخاوت این گرامیان نبود نمی توانستیم این کتاب را با این تراز هنری خوب به دست دوستداران این گونه جستارها برسانیم. جناب آقای «بهنام شاه حسینی» که در مجال کوتاهی که به ایشان داده شد به گرافیک کتاب زندگی بخشیدند و چیدمان خوب آرایه ها را و امدا ر هنر و ذوق او هستیم. آقای «امین صبحی» که خود از ژورنالیست های با پیشینه و خوش نام به شمار می آید به یاری من آمد و بیشتر متن گفتارها با کوشش، همکاری و راهبری او بود که آماده می شد. همچنین بایسته است سپاسگزار باشم از همکاران خوبان در نشر «آرون» به ویژه جناب «سلطانی» نازنین که همه کوشش خود را داشتند تا کتاب، به هنگام و با کیفیت شایسته، در روزهای برگزاری جشنواره یازدهم به دست دوستداران برسد.

همواره جناب آقای «احمد صدری» پی جوی سرنوشت و سامان کتاب بودند و از من می خواستند که این کار را به سرانجام برسانم. همکاران خوب و فرهنگی ما در رادیو فرهنگ و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم به گرمی به پیشواز این دیدگاه رفتند که به هم افزایی ها میدان دهند. این دیدگاه هم افزایانه انگیزه ای گشت تا نیازمندی های این کتاب به پشتیبانی دو سازمان رادیو و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یکجا گردآورده شود. گرد آمدن این درون مایه ها همراه با نوشتار پژوهشگران و عکس های هنرمندان در یکجا، ما را به ساماندهی این کتاب نزدیک تر می نمود. امیدواریم سازمان ها و نهادهای گوناگون

ارزش این گونه هم‌افزایی‌ها را بیشتر بدانند تا همه دوشادوش یکدیگر بتوانیم به بهبود شرایط یاری‌رسانیم و از کاستی‌هایی که در زمینه‌های هنری و فرهنگی پدید می‌کند دور و دورتر شویم؛ باشد که آیندگان ما را میراث‌دارانی ناشایست ندانند.

و البته در فرجام کار، اگر نبود یاری و پیگیری آقایان «سیدمحمد مجتبی حسینی» معاونت هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و «علی توابی» مدیرکل دفتر موسیقی، این کار به فرجام نمی‌رسید و از این‌رو از آن گرامیان کمال سپاسگزاری و امتنان را داریم.

در زمینه این جشنواره، اجراهای هنری بسیاری به روی صحنه رفت که یکایک آن‌ها ارزشمند بودند و هریک سوژه‌ای درخور برای پرداختن. اگر ما در این کتاب تنها به چند اجرا بسنده کرده‌ایم، همه به سبب مجال اندکی بود که گنجایش این کتاب در اختیار ما می‌گذشت. وگرنه همه‌ی اجراها از دیدگاه ما ستودنی، ارزش‌دار و درخور نگرش بودند و شایسته بود که یک‌ایک آن‌ها به آن‌ها بپردازیم و در آن‌ها درنگ کنیم.

امید که برنامه‌ریزان، برای همایش‌هایی این‌چنینی که در آینده دارند، از نخست درباره این گونه درون‌مایه‌ها و نوشته‌های واکاوانه به انگیزه ژرف‌نگری در رخدادها، جایگاه درخوری را در نگر داشته باشند؛ و پس از اجراها از پژوهشگران این گونه زمینه‌ها بخواهند تا این‌چنین پرونده‌های گزارش گونه را بیشتر و بیشتر سامان دهند. پس از به سرانجام رسیدن هرگونه همایش اجرایی، این‌چنین واکاوی‌ها و گزارش‌های تحلیلی است که می‌تواند مجال درنگ بر آن‌همه رخداد اجرایی را فراهم نماید؛ و همه‌ی آن‌هاست که می‌تواند هم به یاری هنرمندان بیاید تا راه درست‌تر را بیابند و در شیوه کار خود درنگ بیشتری داشته باشند و هم می‌تواند به یاری برنامه‌ریزان باید تا کاستی‌ها و توانایی‌ها را بیشتر بشناسند و برای توان‌افزایی فرهنگ و هنر این سرزمین رفتاری پویاتر را در پیش گیرند.

در نگارش مقاله خود که بلندترین نوشتار این کتاب به شمار می‌آید، به بن‌مایه‌های گوناگونی سرک کشیده‌ام. ولی از میان آن‌ها کتاب‌هایی هستند که بیشترین بهره را از آن‌ها برده‌ام. برای دوری جستن از بلند شدن پانویس‌ها، درباره این کتاب‌ها هر جا نیاز بوده، در پانویس‌ها تنها به آوردن نام کتاب و نوشتن شماره‌ی صفحاتی که از آن بهره برده‌ام، بسنده شده است. در موارد دیگر، در این نوشتار، شناسه‌های منبع به‌کاررفته را به‌طور کامل در کتاب‌نامه آورده‌ام.

نیاز به یادآوری است، نوشتار بلند خودم از سویی دستامد گفتگوی رادیویی و میدانی من با هنرمندان گوناگون است و از سویی دیگر، دستاورد نگاه پژوهشی و رویکردی تحلیلی به جستار «منظومه‌خوانی» در بخش‌هایی از تراجم کشورمان. پس از رایزنی‌هایی که با جناب آقای احمد صدری داشتم، بهتر دیدیم به‌جای اینکه خود گفتگوها در کتاب بیابند، با نگرش به رویکرد همایش گنجایش جستار «منظومه‌خوانی» برای جشنواره، آن بخش از نشست‌ها و گفتگوها که با سویه این جستار هم‌نشینی بیشتر داشتند با نگاهی واکاوانه، در حاشیه این نوشتار بلند بیابند. بدین‌سان این نوشتار هم، گزارش گونه‌ای از بخشی از رویدادهای جشنواره است و هم جمع‌بندی گفتگوهای من با چند تن از برنامه‌ریزان و مسئولان در پیوند با جستار جشنواره.

در ده دوره‌ای که از برگزاری «جشنواره موسیقی نواحی ایران» می‌گذرد این نخستین‌ری است که کتابی با این تفصیل درباره این‌چنین رویداد بزرگی به چاپ می‌رسد. بی‌گمان این پوشش نخست، در دل خود کاستی هم دارد؛ امیدوارم این کاستی‌ها فراهم نباشد. از دست‌داران این گونه زمینه‌ها بسیار سپاس گذار خواهیم بود اگر کمبودها را به ما گوشزد کنند تا اگر در دوره‌های دیگر هم چاپ کتاب، توانست به کارکنندگان بود، کارگزاران کار کتاب، ناکارایی‌ها را بدانند و با گام‌هایی درست‌تر و فراگیرتر، کاری کم‌نقص‌تر را به سامان برسانند.

و این پیش‌درآمد را با چکامه‌ای از دفتر کهن و باستانی «زبور مانوی»* به پایان می‌برم:

در عود خویش بنواز

بُود که برای پرهیزگاران نغمه سر دهم

پس خویشش یکدل کنیم و از آواز یار دهم

بُود که آنان را آواز سر دهم

آن پرهیزگاران را!

آه ای انسان خداوندگارا، استوار نهاده شدی

سقوط مکن!

چه ایزدانت دوست دارند

فراخوانده شدی؛

مباد که نشنوی

صادق چراغی نظری. فروردین‌ماه ۱۳۹۷